

a világháború és az azt követő forradalmak okozta legválságosabb időben vette át és nátermettségének, valamint fáradságát nem ismerő ügyszeretetének, mellyel a vidéki színészet minden baját hamarosan felismerte és a vidéki hatóságokkal közvetlen kapcsolatot teremtett, köszönhető jó részben, hogy nemzeti művelődésünknek ezen oly fontos tényezője eddig még nem omlott össze, sőt lassan ismét a fejlődés útjára tért. Kezdetől fogva előharcosa a vidéki színházak városiasításának és a staggione-rendszer életbeléptetésének. A színészképzés kérdésének rendezésében ugyancsak tevékeny része van. Irodalmi munkássága pályája első felében szakirodalmi cikkeken kívül: »Döbrentei Gábor élete és munkássága« (1912). 1930. szept. havában állásáról lemondott.

Saljapin Feodor, világhírű orosz ének-művész (basszista), sz. 1873. febr. 17-én, Kazán-ban, Oroszországban, szegény szülőkől, kik cipészinak adták. 16 éves korában Kazánban egy kis fásüzletben dolgozott, majd vasúti munkás volt tíz évig; közben megszerette a vándorszínészek életét, ő is útrakelt velők és Tifliszben fel is lépett. Ezután hazamegy és Ussotov tanár kiképezte a hangját. 1896-ban Szentpétervárra megy, itt kezdi új pályáját, ahol példátlanul értékes hanganyagát felfedezték és nagy szerepekhez juttatták. Mefisztófelesz és Boris Godunov parádés szerepei hozták meg számára első monumentális sikereit. Ma a világ legnagyobb énekesei közé tartozik. A magyar főváros előbb mint koncerténekest ismerhette meg, 1825. okt. 13-án, a Városi Színházban önálló estét tartott, — majd két év múlva: 1927. máj. 14-én ismét vendégszerepelt a Városi Színházban, »Faust« Mefisztójában. 1927. nov. 3-án újra vendégünk volt, ekkor a »Szevillai borbély« Basilio-jában láttuk viszont. 1928. dec. 10-én mint Mefisztó lépett fel, 15-én pedig hangverseny keretében ragadta el a fővárosi közönséget. 1929-ben ismét ellátogatott hozzánk.

Salvini (szalvini) Gustavo, olasz színész, sz. Firenzében. Tulajdonképpen ügyvédnek szánták, de ehhez nem volt kedve és színész lett. Nálunk első fel-

lépte Budapesten, a német színházban 1880. ápr. 20-án volt, ekkor a »La morte civile« c. drámában mutatkozott be; következő vendégszereplése a Városligeti Színparkban volt, 1896. okt. 11-én, »Othello«-ban. 1897. jan. 8-án a Vígszínház vendége volt, »Hamlet«-ben, 9-én a »Márciusi hölgyek«-ben lépett fel, majd újra »Othello«, »Romeo és Julia« és »Kean« volt műsorán. Ezután országos körútra indult, fellépett Pécsen, Aradon, Kolozsvárott stb., mindenütt mély hatást keltett differenciált művészetével. Atyja:

Salvini (szalvini) Tommaso, olasz színész, sz. 1829. jan. 1-én, Milánóban, megh. 1915. dec. 31-én, Luganóban. Salvini és barátja — akit egyedüli vetélytársának ismert el — Rossi Luigi, voltak az első olasz színészek, kik külön társulattal évtizedeken át bejárták a külföldet és vendégszereplési körútjaikon még Amerikába is eljutottak. Az olasz színészet e vándor virtuózai közt Salvini volt a sokoldalúbb; mint jellemszínész ép olyan kiváló volt, mint heroikus és szerelmes-szerepekben. Nagybőrra Shakespeare-t játszott: Othello, Hamlet, Lear, Shylock voltak kedvence szerepei; de a modern repertoirt sem vetette meg: Delavignenak »XI. Lajos«-ában és a »Morte civile«-nek Corradojában híres alakításokat produkált. Salvini külső, főleg fonetikai hatásokra törekedett; menydörgésszerű akcentusokkal és vehemens mozdulatokkal akarta lenyűgözni hallgatóságát. Az »öreg« Salvini nálunk a Hermina-téri német színházban lépett föl először, 1877. ápr. elején, a kis Fürst-színházban (később Herzmann-orfeum lett belőle) és a kis színház eleinte ép olyan kevésbé telt meg Salvini előadásaira, mint a városligeti színpark annak idején, 1891-ben, Duse debütjén. De csakhamar felkarolta Salvinit a pesti közönség és utóbb már a gypju-uccai színház tág nézőtere is szűknek bizonyult fellépéseinek. Ekkor 1880. ápr. 23-án vendégszerepelt nálunk, »Macbeth«-ben, másnap »Othello« címszerepében. — Fia: S. Gustavo, színész. (L. előbb).

Sámson Mária, operaénekesnő, sz. Marosvásárhelyen. Zeneakadémiai tanulmányai után, 1914. máj. 29-én mutatkozott be a